

Ο Φερδινάνδος Μαγγελάνος ήταν πορτογάλος θαλασσοπόρος του οποίου το όνομα στη γλώσσα της πατρίδας του προφερότανε *Μαγαλιάνης*.

Ηγήθηκε της αποστολής εκείνης, με την οποία πραγματοποιήθηκε ο πρώτος περίπλους της Γης. Δεν κατάφερε να ολοκληρώσει το ταξίδι του προς τα Δυτικά, καθώς σκοτώθηκε από ιθαγενείς στρατιώτες του φύλαρχου Λάπου Λάπου στη μάχη του Μακτάν στο νησί Μακτάν των Φιλιππίνων. Παρόλα αυτά, έγινε ένας από τους πρώτους ανθρώπους που διέσχισε όλους τους μεσημβρινούς της Γης. Έγινε επίσης ο πρώτος που ηγήθηκε μιας ευρωπαϊκής αποστολής προς τα δυτικά της Ευρώπης και που διέσχισε τον Ειρηνικό ωκεανό.

Ferdinand Magellan

Ευπατρίδης στη καταγωγή, γεννήθηκε στη Σαμπρόσα (ή Σομπορόσα) το 1480 και φονεύθηκε στο νησί Μακτάν των Φιλιππίνων το 1521. Στη νεότητά του υπήρξε ακόλουθος της Βασίλισσας Ελεονώρας, συζύγου του Βασιλέως Ιωάννου Β΄. Το 1505 ταξίδεψε στις Ινδίες, όπου πήρε μέρος σε πολεμικές επιχειρήσεις του αποικιοκρατικού στρατού. Πολεμώντας στην Ινδία διακρίθηκε στην άλωση της Μαλάκκα. Το 1506 βρισκόταν στη Μοζαμβίκη και το 1511 ταξίδεψε στη χερσόνησο της Μαλαισίας, όπου έζησε διάφορες περιπέτειες με τους ιθαγενείς, με τους οποίους έκανε εμπόριο μπαχαρικών. Το 1512 ο Μαγγελάνος επέστρεψε στην Πορτογαλία και πολέμησε στο Μαρόκο, όπου πληγώθηκε στο πόδι και από τότε έμεινε χωλός. Στους πλόες όμως αυτούς συνέλαβε το τολμηρό σχέδιο να ζητήσει προς δυσμάς πλεύση προς τις Μολούκες νήσους, οι οποίες εν τω μεταξύ με βούλες του Πάπα Αλεξάνδρου ΣΤ΄

παραχωρήθηκαν στο στέμμα της Καστίλης. Όταν όμως επανήλθε στη Πορτογαλία το 1512 για να καταστρώσει το σχέδιό του, βρήκε τον Βασιλέα Εμμανουήλ Α΄ να διάκειται δυσμενώς απέναντί του, στις οικονομικές απαιτήσεις του, οπότε και αναζήτησε την ισπανική υπηκοότητα. Με τη βοήθεια του Βασιλιά της Ισπανίας Καρόλου Ε΄ Κουίντου και με τη βοήθεια του κοσμογράφου Ρούι Φαλέιρο υπέγραψε συμβόλαιο (Μάρτιος 1518). Επειδή οι Ισπανοί είχαν σημαντικούς πολιτικούς και εμπορικούς λόγους να έχουν μία σύντομη επικοινωνία με την περιοχή της Μαλαισίας, ενέκριναν την πρόταση και διέθεσαν πέντε εξοπλισμένα πλοία, με τα οποία ξεκίνησε ο θαλασσοπόρος το 1519. Έτσι έγινε ο Μαγγελάνος ο δεύτερος μετά τον Κολόμβο μεγάλος θαλασσοπόρος, τον οποίο «έχασαν» οι Πορτογάλοι και αξιοποίησαν οι Ισπανοί για τις εξερευνήσεις των θαλασσών. Είναι ευεξήγητο λοιπόν γιατί, μέχρι τη στιγμή της εκκινήσεως, έπρεπε το πλήρωμα του Μαγγελάνου να αντιμετωπίσει διάφορες δολιοφθορές στα πλοία, που προκαλούσαν πράκτορες της Πορτογαλίας.

<https://youtu.be/EJTnSQoDQ3U>

Κύριο λήμμα: Ο πρώτος περίπλους της Γης

Έτσι ξεκίνησε ο Μαγγελάνος στις 20 Σεπτεμβρίου του 1519 για τον περίπλου της γης από το λιμάνι Σανλούκαρ ντε Μπαραμέδα επιβαίνοντας της караβέλας Σαντίσιμα Τρινιδάδ ("Παναγία Τριάς"), 140 μόλις τόννων με άλλα τέσσερα μικρότερα πλοία (Σαν Αντόνιο, Κονσεπσιόν "Σύλληψη", Βικτόρια, Σαντιάγκο "Αγ. Ιάκωβος") των οποίων

τα πληρώματα αποτελούσαν 240 περίπου άνδρες, Πορτογάλοι, Γάλλοι και Φλαμανδοί. Στα πληρώματα αυτά συμμετείχαν και ο ιστοριογράφος της αποστολής Πορτογάλος Ντουάρτε Μπαρμπόζα και ο βερονέζος Φραντσέσκο Πιγγαφέτε.

Ο Μαγγελάνος, αφού πέρασε τα Κανάρια νησιά, το Πράσινο Ακρωτήριο και τις Βραζιλιάνικες ακτές στις 13 Δεκεμβρίου 1519, έπλευσε στον κόλπο του Ρίο ντε Τζανέιρο. Στις 10 Ιανουαρίου 1520 ανακαλύπτει τη στομαλίμνη του Ρίο ντε λα Πλάτα και στις 31 Μαΐου 1520 τον λιμένα Σαν Γιουλιάνο. Όμως προχωρώντας προς Νότο και βρίσκοντας έρημες ακτές, τα πληρώματα άρχισαν να δυσφορούν. Από 1ης Απριλίου είχαν αρχίσει να στασιάζουν. Τότε ο Μαγγελάνος αποκεφάλισε τους στασιαστές ενώ σε 40 ναύτες απέδωσε χάρη. Την ίδια εποχή ήλθε σε επαφή με τους ιθαγενείς «Τεουέλτσους», τους γιγαντόσωμους Παταγώνες. Τότε ένα από τα πλοία του, το Σαντιάγο, ναυάγησε σε νότιο εξερευνητικό πλου παρά τη «Σάντα Κρουθ» (καστιλιάνικα ισπανικά) ή «Σάντα Κρους» (αμερικάνικα ισπανικά), διασώθηκε όμως το πλήρωμα.

Στις 24 Αυγούστου 1520 ο Μαγγελάνος «άνοιξε πανιά», πλην όμως έμεινε καθηλωμένος στη Σάντα Κρους μέχρι 18 Οκτωβρίου 1520. Τρεις ημέρες μετά τον απόπλου του, στις 21 Οκτωβρίου 1520 διέκρινε την αναζητούμενη δυτική έξοδο του πορθμού που ο ίδιος ανακάλυψε και πήρε το όνομά του. Ένα μήνα αργότερα μπήκε στο μεγάλο ωκεανό, που τον ονόμασε Ειρηνικό, γιατί τον βρήκε πολύ ήσυχο «*mar pacifico*».

Το Μάρτιο 1521 η νηοπομπή του Μαγγελάνου έφτασε στις Μαριάνες νήσους, τις οποίες ο θαλασσοπόρος ονόμασε «νήσους των κλεφτών», επειδή οι ιθαγενείς επέδραμαν στα πλοία του και τα λήστεψαν. Λίγο μετά έφτασε η νηοπομπή στις σημερινές Φιλιππίνες νήσους, όπου σκοτώθηκε ο Μαγγελάνος στην προσπάθειά του να συμφιλιώσει δύο εχθρικές φυλές ιθαγενών. Οι λεπτομέρειες γι' αυτό το (τελευταίο) ταξίδι δημοσιεύτηκαν περίπου 300 χρόνια αργότερα, όταν ανακαλύφθηκε το ημερολόγιο πλοίου που κρατούσε ο ιστοριογράφος του εγχειρήματος. Έτσι στις 27 Απριλίου του 1521 ο Μαγγελάνος σκοτώθηκε από τους ιθαγενείς στο νησί Μακτάν.

Ο Χουάν Σεμπαστιάν Ελκάνο συνέχισε το ταξίδι του Μαγγελάνου και ολοκλήρωσε το γύρο της γης το Σεπτέμβριο του 1522.

Από τα 5 πλοία και τα περίπου 270 άτομα των πληρωμάτων τους που ξεκίνησαν μαζί με τον Μαγγελάνο το 1519, μόνο ένα πλοίο, το Βικτόρια, με 18 μόλις άνδρες πλήρωμα κατάφεραν να επιστρέψουν στην Ισπανία το 1522[4][5], ολοκληρώνοντας έτσι τον περίπλου. Αρχηγός τους ήταν ο Ισπανός Χουάν Σεμπάστιαν Ελκάνο, που ανέλαβε τη διοίκηση μετά το θάνατο του Μαγγελάνου.

Ένας άλλος θαλασσοπόρος, ο Βάσκο Νούνιες ντε Μπαλμπόα (1475-1519), έφτασε το 1513 σε ακτή του σημερινού Παναμά και, αφήνοντας πίσω τους συνταξιδιώτες του, ανάμεσά τους τον διαβόητο Πιθάρρο, προχώρησε στην ξηρά δυτικά, μέσα στη ζούγκλα, για να βρει κάποια γνωστή πόλη των Ινδιών. Όταν επέστρεψε αρκετές εβδομάδες αργότερα δήλωσε απογοητευμένος στους αναμένοντες φίλους του ότι δεν βρήκε τις Ινδίες, «μόνο θάλασσα, παντού θάλασσα!». Είχε ανακαλύψει ως Ευρωπαίος ένα νέο ωκεανό και δεν το κατάλαβε. Τα βιβλία των θαλασσοπόρων αναφέρουν αυτόν τον Μπαλμπόα ως τον πρώτο νεότερο Ευρωπαίο που «αντίκρισε» τον Ειρηνικό ωκεανό

Χατζής Πέτρος

Φέκος Δημήτρης

Τσόκος Θεοφάνης